

регулювати розміри податків та зборів, а також використання бюджетних коштів [3].

Для посилення фінансової автономії місцевих органів влади перспективним напрямом дослідження є визначення шляхів збільшення фіскальної ролі місцевих податків і зборів із врахуванням досвіду європейських країн.

Література:

1. Проценко Ю. М. Проблеми формування дохідної бази місцевих бюджетів / Ю. М. Проценко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rinek.onu.edu.ua/article/download/93966/89479>.

2. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

3. Рябоконт О. О. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації та шляхи їх оптимізації / О. О. Рябоконт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.venu-journal.org/download/2015/2\(29\)/pdf/17-Ryabokon.pdf](http://www.venu-journal.org/download/2015/2(29)/pdf/17-Ryabokon.pdf).

4. Бюджетний моніторинг / 2014, 2015, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/publications/monitoringcategories/richnyy>.

5. Офіційний сайт Державної казначейської служби України / Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2016 рік – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=359194&&documentList_stind=21.

Поливода Іван, Батурка Микола

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к. е. н., доцент Заклекта-Берестовенко О. С.

МАЙНОВІ ПОДАТКИ В СИСТЕМІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

В умовах формування європейської моделі ринкової економіки особливого значення набувають проблеми реформування міжбюджетних відносин у напрямку зміцнення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. Відсутність необхідних обсягів фінансових ресурсів у органів місцевої влади призводить до неможливості ефективно реалізації завдань та функцій місцевого самоврядування, надання соціальних послуг населенню на рівні, передбаченому загальнодержавними стандартами. Зважаючи на вищевикладене виникає об'єктивна необхідність пошуку альтернативних джерел формування дохідної частини місцевих бюджетів найперспективнішим з яких, на нашу думку, є майнові податки.

Окремі аспекти та проблематика майнового оподаткування висвітлені у працях таких вчених як: О. Д. Василик, А. М. Соколовська, К. А. Пріб, В. М. Суторміна, В. М. Федосов, В. А. Андрущенко, Н. Е. Заяц, І. О. Луніна, О. П. Кириленко, О. Р. Романенко та ін.

Станом на 2016 рік, місцеві податки і збори займають близько 11% у доходах місцевих бюджетів України [1, с. 65]. Натомість, як свідчить зарубіж-

ний досвід, фінансову незалежність територіальних громад забезпечують місцеві податкові платежі, серед яких чільне місце посідають майнові податки, а саме: податок на нерухоме майно фізичних осіб, податок на нерухоме майно юридичних осіб, податок на землю, транспортний податок, податок на спадщину та дарування, податок на приріст капіталу тощо. Так, загальна частка майнових податків у доходах місцевих бюджетів Канади становить 40%, Франції – 20%, Румунії – 19%, Польщі – 14%, Великобританії та Латвії – 13%, Литви – 11% [2, с. 48-49]. В сукупності майнові податки мають реальну можливість забезпечити значними фінансовими ресурсами локальні бюджети, тим самим підтримати фінансову самостійність органів місцевої влади.

Для з'ясування ролі окремих майнових податків у формуванні фінансових ресурсів територіальних громад проаналізуємо їх динаміку та структуру протягом останніх років. Так, в Україні, починаючи із 2015 року до місцевих податків і зборів віднесено податки на майно, зокрема плату за землю. Завдяки цьому місцеві податки і збори стали другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів, а їхня частка у загальній структурі доходів місцевих бюджетів з урахуванням податків на майно та єдиного податку у 2016 році сягнула 24,8 %, а обсяг – 42,3 млрд. грн. [1, с. 67]

Основним за обсягом джерелом місцевих податків є платежі за використання землі. З цього джерела у 2016 році надійшло 23,3 млрд. грн., що на 57,3 % більше за відповідний показник 2015 року [1, с. 68].

Частка податку на нерухоме майно все ще залишається незначною, оскільки, на наш погляд, в Україні відсутній дієвий механізм оподаткування нерухомості. В зарубіжних країнах даний податок відіграє вагомую роль у формуванні бюджетів територіальних громад. Майнове оподаткування широко використовується у Великобританії, Іспанії, Португалії, Швеції, США та ін. Зауважимо, що в світовій практиці зазвичай використовується диференційована ставка оподаткування нерухомості в межах 0,5–3%.

З огляду на те, що майнові податки, є прямими і ухилитися від сплати податку на нерухоме майно досить важко, а також на те, що основна частина платників намагається через законні та незаконні схеми мінімізації ухилитися від сплати, необхідність подальшого розвитку та реформування цього податку в Україні є очевидною. Погоджуємося із Ібрагімовим М. Р., що на сучасному етапі придбання нерухомості є рентабельним капіталовкладенням, яке дозволяє власнику надійно зберігати свої заощадження, а також отримувати певний дохід. Це призводить до того, що рівень цін на нерухомість в Україні є необґрунтовано високим, а в окремих випадках, значно вищими від світових аналогів. Функціонування податку на нерухомість повинно виконати стримуючу функцію щодо росту цін, а можливо і вплинути на зниження рівня цін на нерухомість [3].

Отже, через систему майнового оподаткування держава може впливати на особисте споживання її громадян. Майнові податки дозволяють мобілізувати в розпорядження держави грошові кошти найбільш заможних верств суспільства.